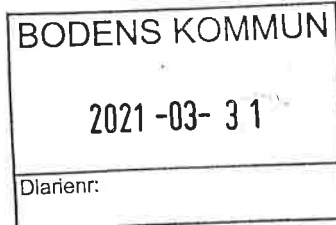

**Bodens
kommun**

Kommunrevisionen

2021-03-23

För kännedom
Fullmäktiges presidium
Partiernas gruppledare

Till
Kommunstyrelsen
Samhällsbyggnadsnämnden

Revisionsgranskning – Underhåll av gator och VA - inklusive taxesättning

I egenskap av förtroendevalda revisorer i Bodens kommun har vi genomfört en granskning av kommunens arbete med underhåll av gator och VA - inklusive taxesättning. Syftet med granskningen har varit att pröva om kommunens planering och genomförande av underhåll/ förnyelse av gatunätet och VA-anläggningarna bedrivs på ett ändamålsenligt sätt ur ett långsiktigt perspektiv samt om den interna kontrollen inom området är tillräcklig. I granskningen inkluderas även system och rutiner för taxesättning inom VA-området. Vi har i granskningen biträtts av sakkunniga från PwC.

Utifrån genomförd granskning gör vi följande **samlade revisionella bedömning**, att:

- kommunstyrelsen **inte helt** har säkerställt att kommunens planering och genomförande av underhåll/förnyelse av gatunät och VA-anläggningar har bedrivits på ett ändamålsenligt sätt ur ett långsiktigt perspektiv samt att den interna kontrollen inom området **inte helt** har varit tillräcklig.

För att utveckla granskningsområdet lämnas följande **rekommendationer**; att Samhällsbyggnadsnämnden som de nu ansvariga nämnden för de här granskade verksamheterna:

- säkerställer att såväl kortsiktiga som långsiktiga underhållsplaner och konsekvensanalyser tas fram som underlag för prioritering i nämnden av underhållsinsatser, framgångsfaktorer och delmål.
- överväger att bereda ett ärende till fullmäktige avseende att riktlinjer för taxesättning inom VA-området arbetas fram med fokus på att långsiktigt säkra anläggningarnas ekonomiska värde och kvalitativa nivå.
- tar ytterligare initiativ för utveckling avseende samordning med externa parter i syfte att optimera det egna resursutnyttjandet.
- preciserar sina återrapporteringskrav avseende såväl VA- som gatuverksamheten.

Vi emotser samhällsbyggnadsnämndens svar på vår granskning till senast 2021-06-24

För revisorerna i Bodens kommun

Per-Ulf Sandström, ordförande

Robert Larsson, revisor

Bilaga: Revisionsrapport "Underhåll av gator och VA - inklusive taxesättning", PwC mars 2021

Postadress	Telefon	E-post	Organisationsnummer
961 86 Boden	0921-620 00 vx. med direktval	kommunen@boden.se	212000-2767

Underhåll av gator och VA - inklusive taxesättning

Boden Kommun

Mars 2021

Hans Forsström, Certifierad kommunal revisor

Jacob Svensson, Revisionskonsult

Innehållsförteckning

Sammanfattning	2
Sammanfattande revisionell bedömning	2
Bedömningar mot revisionsfrågor	2
Rekommendationer	3
Inledning	4
Bakgrund	4
Syfte	4
Revisionsfrågor	4
Revisionskriterier	5
Avgränsning	5
Metod	5
lakttagelser och bedömningar	6
Styrning	6
lakttagelser	6
Mål och strategier	6
Underhålls- och förnyelseplaner	7
Samordning mellan verksamheterna	8
Måluppfyllelse	8
Bedömning	8
Planering och budgetering	9
lakttagelser	9
Bedömning	10
Taxesättning inom VA-området	10
lakttagelser	10
Bedömning	11
Uppföljning och rapportering	11
lakttagelser	11
Bedömning	12

Sammanfattning

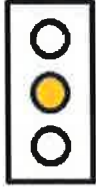
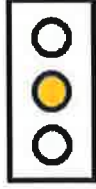
På uppdrag av de förtroendevalda revisorerna har PwC granskat underhåll av gator och VA. Syftet med granskningen har varit att pröva om kommunens planering och genomförande av underhåll/förnyelse av gatunätet och VA-anläggningarna bedrivs på ett ändamålsenligt sätt ur ett långsiktigt perspektiv samt om den interna kontrollen inom området är tillräcklig. I granskningen inkluderas även system och rutiner för taxesättning inom VA-området.

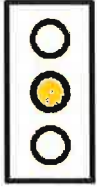
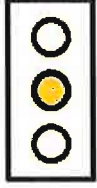

Sammanfattande revisionell bedömning

Utifrån genomförd granskning görs en sammantagen revisionell bedömning att kommunstyrelsen **inte helt** säkerställt att kommunens planering och genomförande av underhåll/förnyelse av gatunätet och VA-anläggningarna har bedrivits på ett ändamålsenligt sätt ur ett långsiktigt perspektiv samt att den interna kontrollen inom området **inte helt** har varit tillräcklig.

Underlag för revisionell bedömning redovisas i följande avsnitt.

Bedömningar mot revisionsfrågor

Revisionsfrågor	Bedömning	
Har kommunstyrelsen utformat ändamålsenliga mål och strategier för kommunens underhåll och förnyelse?	Uppfyllt	
Finns det aktuella underhålls-/förnyelseplaner för tillgångarna?	Delvis uppfyllt	
Finns det tillräcklig samordning mellan verksamheterna vid samtidiga behov av insatser i de olika tillgångarna?	Delvis uppfyllt	

Nås uppsatta mål för underhåll/förnyelse?	<i>Delvis uppfyllt</i>	
Bedrivs planering och budgetering på ett ändamålsenligt sätt?	<i>Delvis uppfyllt</i>	
Har kommunen ändamålsenliga underlag och riktlinjer för taxesättning inom VA-området?	<i>Uppfyllt</i>	
Är uppföljning och kontroll som sker avseende underhålls-/förnyelsetakt tillräcklig, och vilken rapportering erhåller kommunstyrelsen avseende detta?	<i>Delvis uppfyllt</i>	

Rekommendationer

För att utveckla målstyrning och målarbete bör följande rekommendationer prioriteras:

- Samhällsbyggnadsnämnden, som den nu ansvariga nämnden för de här granskade verksamheterna, bör säkerställa att såväl kortsiktiga som långsiktiga underhållsplaner och konsekvensanalyser tas fram som underlag för prioritering i nämnden av underhållsinsatser, framgångsfaktorer och delmål.
- Samhällsbyggnadsnämnden bör överväga att bereda ett ärende till fullmäktige avseende att riktlinjer för taxesättning inom VA-området arbetas fram med fokus på att långsiktigt säkra anläggningarnas ekonomiska värde och kvalitativa nivå.
- Samhällsbyggnadsnämnden bör ta ytterligare initiativ för utveckling avseende samordning med externa parter i syfte att optimera det egna resursutnyttjandet.
- Samhällsbyggnadsnämnden bör precisera sina återrapporteringskrav avseende såväl VA- som gatu-verksamheten.

Inledning

Bakgrund

För kommunen och dess medborgare representerar kommunens vatten- och avloppssystem och gatunät ett stort bruksvärde, ett värde som endast kan bevaras genom underhåll och förnyelse. I fullmäktiges strategiska plan uttrycks vikten av att kommunens tillgångar vårdas och värdesäkras genom underhåll av VA-anläggningar, gator och övriga anläggningstillgångar. Detta är även del i ett av målen för god ekonomisk hushållning benämnt Effektivt resursutnyttjande.

Underhåll och förnyelse av dessa tillgångar är en betydande utmaning för Sveriges kommuner och även en betydande faktor för att upprätthålla en god ekonomisk hushållning. Brister i underhållet kan det leda till försämrad service och kvalitet samt att det kan bli mycket kostsamt att återställa tillgångarna till normal standard om förslitningen har blivit för omfattande. Eftersatt underhåll kan på sikt få allvariga konsekvenser för ekonomi, säkerhet och kvalitet.

Angående taxesättningen för tjänsterna inom VA-området är det av vikt att detta sker på ett transparent sätt så att brukarna av tjänsterna vet vad de betalar för och på vilka grunder taxorna framräknas.

Granskningen har beslutats utifrån revisorernas bedömning av väsentlighet och risk.

Syfte

Granskningen syftar till att pröva om kommunens planering och genomförande av underhåll/förnyelse av gatunätet och VA-anläggningarna bedrivs på ett ändamålsenligt sätt ur ett långsiktigt perspektiv samt om den interna kontrollen inom området är tillräcklig? I granskningen inkluderas även system och rutiner för taxesättning inom VA-området.

Revisionsfrågor

I syfte att besvara granskningens syfte har följande revisionsfrågor formulerats:

- I vilken utsträckning
  - har kommunstyrelsen utformat ändamålsenliga mål och strategier för kommunens underhåll och förnyelse?
  - finns det aktuella underhålls-/förnyelseplaner för tillgångarna?
  - finns det tillräcklig samordning mellan verksamheterna vid samtidiga behov av insatser i de olika tillgångarna?
  - nås uppsatta mål för underhåll/förnyelse?

- Bedrivs planering och budgetering på ett ändamålsenligt sätt? Fokus riktas mot beslutsunderlag i budgetarbetet och konsekvensanalyser
- Har kommunen ändamålsenliga underlag och riktlinjer för taxesättning inom VA-området?
- Är uppföljning och kontroll som sker avseende underhålls-/ förnyelsetakt tillräcklig, och vilken rapportering erhåller kommunstyrelsen avseende detta?

Revisionskriterier

- Fullmäktiges budget och strategiska plan 2020-2021
- Kommunallagens regler om God ekonomisk hushållning

Avgränsning

Granskningen omfattar kommunens VA-nät, gatunät samt kommunens taxesättning inom VA-området. I tid avgränsas granskningen främst till kalenderåret 2020. I övrigt se revisionsfråga, kontrollmål och metod.

Noteras i sammanhanget ska att denna granskning är hänförlig till år 2020 då kommunstyrelsen var ansvarig nämnd för granskad verksamhet. Från 2021-01-01 har ansvaret gått över till den nybildade samhällsbyggnadsnämnden varmed resultatet av granskningen kommer att kommuniceras även till den nämnden.

Metod

Granskning av mål och strategier, budget och underhållsplaner, verksamhetsberättelser, budgetunderlag samt konsekvensanalyser kopplat till budgeteringen av underhållet.

Stickprovgranskning av underhållsplaner inom respektive verksamhetsområde (avdelning).

Intervjuer med ordförande för kommunstyrelsens tekniska utskott 2020 och därefter ordförande i Samhällsbyggnadsnämnden, företrädare för oppositionen i tekniska utskottet 2020 och därefter ledamot i Samhällsbyggnadsnämnden, teknisk chef 2020, samhällsbyggnadsförvaltningens chef samt avdelningscheferna för VA-avdelningen resp gatuavdelningen.

Iakttagelser och bedömningar

Styrning

I följande avsnitt kommer vi att redogöra för iakttagelser och bedömningar kopplat till i vilken utsträckning:

- *kommunstyrelsen har utformat ändamålsenliga mål och strategier för kommunens underhåll och förnyelse?*
- *det finns aktuella underhålls-/förnyelseplaner för tillgångarna?*
- *det finns tillräcklig samordning mellan verksamheterna vid samtidiga behov av insatser i de olika tillgångarna?*
- *uppsatta mål för underhåll/förnyelse nås?*

Iakttagelser

Mål och strategier

I tekniska förvaltningens verksamhetsplan 2020-2022 (antagen i tekniska utskottet 2019-11-26 §86) beskrivs åtta stycken framgångsfaktorer som kopplar till kommunens övergripande mål i strategisk plan. Framgångsfaktorerna beskriver aktiviteter/delmål inom VA, gator enligt följande:

- Kommunala vägar och gångbanor ska kunna användas av alla medborgare.
- Uppdatera VA-plan med prioritering av framtida verksamhetsområden och klimatanpassning för framtida utbyggnad VA & avlopp.
- Innan 2021 ska Storklintenområdet anslutas till kommunalt vatten och avlopp
Anslutningsmöjligheter i området förbättrar möjlighet till expansion
- Innan 2021 års utgång ansluta området Kusön/Kusån till det kommunala VA-nätet.
Beslutet innebär även behov av att genomföra förbättringar, förändringar på befintligt nät och anläggningar.
- God kännedom om vägnätets status ger ett mer kostnadseffektivt prioriterat beläggningsprogram med riktade åtgärder.
- God kännedom om VA-ledningsnätet ger underlag för prioritering av åtgärder.
- En långsiktig säkrad drift av VA-anläggningar
- God kännedom om VA-nätets status ger kostnadseffektiva prioriterade åtgärder.

I verksamhetsplanen beskrivs att framgångsfaktorer ska utvärderas genom genomförande av workshop med förvaltningsledning tillsammans med chefer vid förvaltningen. Efter genomförd workshop ska vidare dialog föras med Tekniska utskottet för fastställande av resultatet av uppföljningen.

Av intervjuer framgår att uppföljning genom workshops delvis har kunnat genomföras som avsett. I praktiken uppges workshops ha genomförts i egen regi på förvaltningsnivå utan politiker, även om politiker ska ha varit inbjudna.

Underhålls- och förnyelseplaner

Inom VA-verksamheten finns en beslutad VA-plan från 2016 (antagen av kommunfullmäktige 2016-10-17). VA-planen har en planeringshorisont om 12 år d v s mellan åren 2016-2027 och innehåller förslag på eventuella åtgärder.

Av intervjuer framgår att löpande underhåll görs på ledningsnätet men att detta inte görs på ett systematiskt sätt. Underhåll på ledningsnätet uppges göras utifrån upparbetad linjekännedom som finns inom verksamheten. I praktiken prioriteras löpande underhåll utifrån vad som är mest "akut" samt utifrån vad som kan få störst konsekvenser om inte tillräckligt underhåll utförs. Utifrån att det sedan många år finns en betydande underhållsskuld har det varit svårt att justera upp underhållstakten till en tillräcklig nivå, vilket i praktiken inneburit att verksamheten inte hunnit med, eller haft tillnärmelsevis tillräckliga resurser, att genomföra det planerade underhåll som framgår av underhållsplan. Vi observerar att underhållsplan innefattar budget, förslag på åtgärder samt tidsangivelser i viss mån för när åtgärderna ska vara utförda.

Systematisk kontroll och inventering av status för ledningsnäten uppges saknas. Förnyelsetakten på VA-nätet uppges i dagsläget ligga på minst 200 år. Någon säker beräkning finns inte och uppgiften bygger på bedömningar från de intervjuade som har varierat en del. Inför 2022 är tanken att en ny förnyelseplan ska arbetas fram och antas. Planen förväntas få en mer teoretisk förankring i och med att fler parametrar ska beaktas, vidare avser man att på ett systematiskt sätt kunna kartlägga kommande underhållsbehov liksom nivån på befintligt underhåll.

Inom ramen för verksamheten gällande gator och vägar har det i ett tidigare skede genomförts inventering av status på kommunens gator och vägar. Detta har genomförts av extern entreprenör som systematiskt filmat och inventerat hela vägnätet. Till detta finns ett systemverktyg kopplat ("Rosy-systemet") som i sin tur kan ge stöd till verksamheten i den fortsatta planeringen. Systemet togs i bruk under 2015. Verksamheten arbetar också utifrån en framtagna underhållsplan, vilken har en planeringshorisont på ca 5 år. Underhållsplanen innehåller budget, förslag på åtgärder samt tidsangivelser för när åtgärderna ska vara utförda. Vi observerar dock att budgetangivelser saknas för vissa tidssatta poster

Av intervjuer framgår att det arbete som anses mest akut prioriteras i underhållsplanen och att det som inte kan göras år 1 flyttas över till planering för år 2 o s v. Det framgår vidare att efter "Rosy-systemet" implementerades 2015 har verksamheten kunnat påvisa hur stor underhållsskulden varit och avseende gatubeläggningar har verksamheten idag i praktiken ingen underhållsskuld. Däremot har tidigare brister i underhållet medfört att på vissa vägar har själva vägkroppen tagit skada. Något som, enligt de intervjuade, hade kunnat undvikas om ny ytbeläggning lagts i tid. Vi noterar också att det förekommer att vägars bärighet klassas om enligt BK-systemet där en tidigare väg med hög bärighetsklass får en lägre bärighetsklass. Något som i sin tur kan medföra sänkta underhållsbehov.

Samordning mellan verksamheterna

Samverkan och samordningen mellan VA-verksamheten och gatuverksamheten uppges i intervjuer ha blivit betydligt bättre under de senaste åren. I dagsläget upplevs både samverkan och samordning internt mellan gatu- och VA verksamheterna som god. Samordning av VA-arbeten med beläggningsarbeten uppges exempelvis genomföras i mycket stor utsträckning mellan verksamheterna. I intervjuer lyfts däremot samverkan med externa aktörer som ett utvecklingsområde, där samma utveckling inte upplevs ha skett avseende samordning och dialog. I viss utsträckning tar kommunen initiativ till samordningsmöten med externa parter och viss förbättring av samordningen med dessa har också skett.

Måluppfyllelse

Vi har inom ramen för denna granskning fått ta del av ett utkast avseende 2020 års årsredovisning av VA-verksamheten (ej beslutad i nämnd vid tidpunkt för granskningen). Av årsredovisningen framgår följande framgångsfaktorer/mål som helt uppfyllda:

- En långsiktigt säkrad drift av VA-anläggningar
- Innan 2021 års utgång ansluta området Kusön/Kusån till det kommunala VA-nätet.

Övriga framgångsfaktorer som berör granskningsrådet bedöms vara delvis uppfyllda.

Gatuverksamheten beskriver följande mål i tekniska förvaltningens verksamhetsberättelse 2020 (antagen av kommunstyrelsen 2021-02-15 §16) som helt uppfyllda:

- Kommunala vägar och gångbanor ska kunna användas av alla medborgare.
- God kännedom om vägnätets status ger ett mer kostnadseffektivt prioriterat beläggningsprogram med riktade åtgärder.

Bedömning

Revisionsfråga: I vilken utsträckning har kommunstyrelsen utformat ändamålsenliga mål och strategier för kommunens underhåll och förnyelse?

Vi bedömer revisionsfrågan som uppfylld. Vår bedömning är att kommunstyrelsen har utarbetat ändamålsenliga mål för kommunens underhåll och förnyelse.

Revisionsfråga: I vilken utsträckning finns det aktuella underhålls-/förnyelseplaner för tillgångarna?

Vi bedömer revisionsfrågan som delvis uppfylld. Inom VA-verksamheten behöver underhållstakten och underhållsskulden ligga på samma nivå d v s minst hålla samma steg så att underhållsskulden inte växer ytterligare. Det är även viktigt att systematisk kontroll och inventering av status på ledningsnäten kan säkerställas. Gatuverksamheten har i och med införandet av ROSY-systemet med inventering av vägnätet kunnat erhålla goda underlag för planerat underhåll.

Revisionsfråga: *I vilken utsträckning finns det tillräcklig samordning mellan verksamheterna vid samtidigt behov av insatser i de olika tillgångarna?*

Vi bedömer revisionsfrågan som delvis uppfylld. Internt är samordningen god samt att kommunen i viss utsträckning tar initiativ till samordningsmöten med externa parter och viss förbättring av samordningen med dessa har skett samtidigt som detta fortsatt är ett förbättringsområde.

Revisionsfråga: *I vilken utsträckning nås uppsatta mål för underhåll/förnyelse?*

Vi bedömer revisionsfrågan som delvis uppfylld utifrån de mål/framgångsfaktorer som beslutats om. Verksamheten för gator och vägar når måluppfyllelse för samtliga (2) mål medan VA-verksamheten når en delvis måluppfyllelse. Noteras ska dock att några delmål eller någon uppföljning inte finns avseende om underhållet är tillräckligt för att leva upp till det övergripande målet i strategisk plan för god ekonomisk hushållning benämnt Effektivt resursutnyttjande.

Planering och budgetering

I följande avsnitt kommer vi att redogöra för iakttagelser och bedömning kopplat följande revisionsfråga:

- *Bedrivs planering och budgetering på ett ändamålsenligt sätt? Fokus riktas mot beslutsunderlag i budgetarbetet och konsekvensanalyser*

Iakttagelser

Fram t o m år 2020 beskrivs att inom såväl VA- som gatuverksamheten åskade verksamheten själv i praktiken om ekonomiska medel till kommunstyrelsen, utifrån det tog kommunstyrelsen beslut om tilldelade medel (interna budgetramar). De förslag om åskade budgetmedel som läggs av verksamheten innefattar även förslag till prioriteringar inom verksamheten.

Angående VA-verksamheten lyfts i intervjuer fram att prioriteringar från politiskt håll bör komma till i de fall där verksamheten inte kan få de ekonomiska medel som begärts. Som noterats ovan så har fram t o m år 2020 verksamheten själv i princip gjort prioriteringarna mellan vilka insatser som ska genomföras och vilka som ska skjutas på framtiden utifrån erhållen budget och samordningsbehov. Dåvarande tekniska utskottet har fått del av gjorda prioriteringar men inte aktivt beslutat om dessa. Vidare framgår att konsekvensanalyser görs löpande utifrån upparbetad erfarenhet inom verksamheten. Den senaste systematiska och mer heltäckande konsekvensanalys som vi fått ta del av gjordes under 2016 och togs fram i samband med upprättande av förslag till VA-plan samma år.

Avseende gatuverksamheten tillsätts ekonomiska medel på motsvarande sätt som för VA-verksamheten. Verksamheter fördelar sedan ut resurserna beroende på projekt, egna prioriteringar och behoven inom de olika områdena. I praktiken uppges det vara i stort sett helt upp till verksamheten själv att prioritera efter att budgetramarna satts. I sammanhanget lyfts att det från politiskt håll inte heller här framkommer politiska prioriteringar eller särskilda riktlinjer för området. Till mer heltäckande planeringsunderlag ska den inventering av gatunätet som gjorts via systemet ROSY räknas. Verksamheten har även vid tidigare tillfällen visat att mer resurser behöver avsättas exempelvis utifrån att kostnader för entreprenörsavtal har ökat men att budgetramen

fortsatt varit densamma. Ett exempel som nämns vid intervju är vinterväghållningen som har ökat med ca 4,5 mnkr. Detta motsvarar en kostnadsökning om ca 15 procent gentemot befintlig budget och utan att själva plogningsbehoven ökat mer än marginellt. Vidare lyfts fram att underhåll/reinvesteringar som genomförts senaste åren lett till att kapitalkostnaderna ökat med 4 mnkr sedan 2017, d v s kostnader som belastar driftbudgeten och därmed innebär att utrymmet för underhållsåtgärder begränsas.

Av intervjuer framgår att budgetramarna för VA-verksamheten såväl som för verksamheten för gator och vägar under ett antal år i praktiken varit oförändrade med en årlig uppräknings om ca 2 procent. Detta uppges bli extra problematiskt då verksamheten samtidigt åläggs sparkrav om närapå samma procentsats. Särskilda konsekvensanalyser avseende detta uppges inte ha genomförts men i intervjuerna framhålls att såsom systemet med finansiering idag är uppbyggt så urholkas i praktiken utrymmet för underhåll och reinvesteringar. Verksamheten uppges dock ha en upparbetad god kunskap avseende konsekvenser internt som man förlitar sig på vid prioriteringar och beslut om åtgärder.

För att bibehålla statusen på anläggningstillgångarna inom VA-verksamheten uppskattas att minst 10 mnkr behövs i ökade medel. I sammanhanget lyfts även ökade kapitalkostnader som problematiska. I praktiken används investeringar för underhåll med tillkommande kapitalkostnader som i slutändan konsumeras från driftbudgeten.

Bedömning

Vi bedömer revisionsfrågan som delvis delvis uppfylld.

Bedömningen baseras på att:

- planering och budgetering sker i allt väsentligt på ett organiserat och ändamålsenligt sätt.
- ekonomiska förutsättningar saknas i stor utsträckning för att uppnå målen i den strategiska planen samt uppfylla uppsatta framgångsfaktorer.
- verksamheterna har en upparbetad god kunskap avseende konsekvenser internt som man förlitar sig på vid prioriteringar och beslut om åtgärder.

Taxesättning inom VA-området

I följande avsnitt kommer vi att redogöra för iakttagelser och bedömning kopplat följande revisionsfråga:

- *Har kommunen ändamålsenliga underlag och riktlinjer för taxesättning inom VA-området?*

Iakttagelser

Granskningen kan inte styrka att taxesättningen inom VA-området baseras på någon fastlagd policy, exempelvis avseende mål om finansieringsgrad och kvalitetsnivå. Enligt VA-lagen ska verksamheten vara självfinansierad vilket också uppnås över de treårsperioder som får räknas in. För att möta underhålls- och reinvesteringar har taxan successivt höjts men enligt de intervjuade ännu inte till en nivå som motsvarar de verkliga underhållsbehoven. Taxehöjningarna har dock bidragit till att delar av underhållsbehoven har kunnat betas av och att reinvesteringstakten har kunnat höjas. Fortfarande bedöms denna, som nämnts ovan, ligga på cirka 200 år vilket självfallet inte motsvarar anläggningarnas verkliga livslängd.

Det framgår av intervjuer att det i praktiken är förvaltningen själv som lägger förslag på taxesättning till kommunstyrelsen för senare beslut i fullmäktige. De senaste 3 årens taxesättning uppges ha beslutats i enlighet med förslag, där en höjning om ca 8 procent årligen har skett. Inför varje taxebeslut tas underlag fram som visar på behov, kostnadsutveckling, jämförelser mellan kommuner m m.

Det uppges inte ställas några specifika krav från politiskt håll på vad underlagen ska omfatta. Intervjuade politiker menar dock att dessa underlag har uppfattats som tillräckligt utförliga för fullmäktiges taxebeslut. I sammantaget lyfts även att tydliga politiska ambitioner för VA-verksamheten saknas på längre sikt, vilket upplevs som ett utvecklingsområde för att framledes kunna få till optimal taxesättning utifrån den "underhållsskuld" kommunen har inom VA-sidan.

Bedömning

Vi bedömer revisionsfrågan som uppfylld.

Bedömningen baseras på att ändamålsenliga underlag och riktlinjer för taxesättning inom VA-området i allt väsentligt tas fram.

Uppföljning och rapportering

I följande avsnitt kommer vi att redogöra för iakttagelser och bedömning kopplat följande revisionsfråga:

- *Är uppföljning och kontroll som sker avseende underhålls-/ förnyelsetakt tillräcklig och vilken rapportering erhåller kommunstyrelsen avseende detta?*

Iakttagelser

Uppföljning och kontroll

Krav på rapportering avseende underhållsinsatserna och anläggningarnas ekonomiska status saknas. Däremot uppges löpande rapportering ändå ha skett till tekniska utskottet, där verksamheterna bl.a presenterat underlag avseende underhållsstatus, planering och budgetavvikelse. Detta har som regel löpande rapporteras inom ramen för förvaltningschefens rapport samt därutöver vid budgetuppföljning, delårsrapporter och årsredovisning. Från genomförda intervjuer framgår att rapporteringen upplevs som genomgående bra och att samhällsbyggnadsnämnden, som från 2021 tagit över ansvaret för granskade verksamheter, i stort avser fortsätta följa detta upplägg. I sammanhanget framgår att förvaltningschefen, inom ramen för den nya organisationen varit och redogjort för status på verksamheterna, under 2021 i samhällsbyggnadsnämnden. Framgent uppges tanken vara att detta ska vara ett återkommande inslag för att belysa de stora dragen i verksamheterna.

Av intervjuer framgår att merparten av den löpande återrapportering som genomförts har stannat i tekniska utskottet och att rapportering direkt till kommunstyrelsen i låg utsträckning har skett, även om det uppges ha skett vid enstaka tillfällen.

Rapportering till kommunstyrelsen

Av protokollanalys framgår att verksamhetsberättelse, delårsrapportering samt årsredovisning behandlas av kommunstyrelsen. Vi kan vidare inte styrka utifrån protokollanalys att, eller i vilken utsträckning, kommunstyrelsen fått del av den löpande information som verksamheterna har lämnat till tekniska utskottet under punkten "förvaltningschefens rapport".

Bedömning

Vi bedömer revisionsfrågan som delvis uppfylld.

Bedömningen baseras på att:

- krav på rapportering avseende underhållsinsatserna och anläggningarnas ekonomiska status saknas.
- löpande rapportering ändock har skett till tekniska utskottet avseende exempelvis underhållsstatus och ekonomiska förutsättningar.
- kommunstyrelsen inte har säkerställt att få ta del av det informationsflöde som verksamheterna löpande under året har rapporterat till tekniska utskottet.

2021-03-09

Hans Forsström

Uppdragsledare/Projektledare

Denna rapport har upprättats av Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB (org nr 556029-6740) (PwC) på uppdrag av kommunens förtroendevalda revisorer enligt de villkor och under de förutsättningar som framgår av projektplan från den 2020-10-05. PwC ansvarar inte utan särskilt åtagande, gentemot annan som tar del av och förlitar sig på hela eller delar av denna rapport.